

**ОРГАНІЗАЦІЯ ФОРМ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ З
ПРАКТИЧНИМИ ПСИХОЛОГАМИ**
УДК 159.944:316.4

Людмила Леонтіївна Адамчук,
*методист Навчально-методичного центру
практичної психології і соціальної роботи*

Актуальність проблеми. У Положенні про психологічну службу системи освіти України (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 02.07.2009р. №616) зазначено, що психологічна служба в системі освіти – це сукупність закладів, установ, підрозділів і посад, що складають єдину систему, основу якої становлять фахівці у сфері практичної психології і соціальної педагогіки: практичні психологи, соціальні педагоги, методисти, директори (завідувачі) навчально-методичних кабінетів (центрів) психологічної служби.

Виклад основного матеріалу. Основною метою діяльності психологічної служби є психологічне забезпечення та підвищення ефективності педагогічного процесу, захист психічного здоров'я і соціального благополуччя усіх його учасників: вихованців, учнів, студентів, педагогічних і науково-педагогічних працівників.

Працівники психологічної служби повинні постійно підвищувати свій професійний рівень; знати програмно-методичні матеріали і документи щодо обсягу, рівня знань, розвитку вихованців, учнів, студентів, вимоги державних стандартів до забезпечення навчально-виховного процесу, основні напрями і перспективи розвитку освіти, психолого-педагогічної науки. Навчально-методичні кабінети, центри (обласні, районні, міські), а також методисти з психологічної служби районних (міських) методичних кабінетів забезпечують діяльність психологічної служби освіти регіону, надають методичну, інформаційну підтримку практичним психологам, соціальним педагогам; беруть участь в організації підвищення кваліфікації спеціалістів психологічної служби, їх атестації та професійного зростання, кадровому забезпеченні психологічної служби; організовують діяльність методичних об'єднань практичних психологів і соціальних педагогів; впроваджують досягнення психологічної науки та передового досвіду [1; 2; 3].

Одним із шляхів підвищення ефективності діяльності районних/міських психологічних служб є впровадження системи вивчення та кваліфікованої оцінки якості роботи працівників психологічної служби. Адже саме методист з психологічної служби відповідно до посадової інструкції здійснює методичну, організаційну, консультативну роботу щодо оновлення, поглиблення та удосконалення професійної компетентності практичних психологів та соціальних педагогів, запровадження таких інноваційних форм і методів методичної

роботи, які б забезпечили професійний ріст фахівців психологічної служби.

Методист з психологічної служби на рівні району/міста забезпечує створення позитивного іміджу психологічної служби, спрямовує роботу на оптимізацію темпів розвитку психологічної служби у навчальних закладах, посилення виховного компонента освітнього процесу, організовує здійснення психологічної експертизи педагогічних інновацій щодо відповідності освіти поставленим завданням та віковим і психологічним особливостям учнів.

Науково - теоретична, методична підготовка педагогічних кадрів - процес довготривалий, багатогранний та динамічний. Він вимагає створення ефективної системи підготовки та подальшого безперервного навчання, самоосвіти. А саме в цьому провідна роль належить методичним службам, зокрема, районним та міським. Саме вони покликані створити в регіоні таку систему роботи з працівниками психологічної служби, яка б сприяла впровадженню «Плану заходів щодо розвитку психологічної служби системи освіти України на період до 2017 року та дій щодо його реалізації», прогнозування та формування освітньої політики в регіоні, перебудові навчально-виховного процесу в закладах освіти з урахуванням вимог сьогодення, орієнтували на розвиток особистості з глибоко усвідомленою громадянською і соціальною позицією, здатною до навчання упродовж усього життя та швидкої адаптації до змін. Реалізація даних цілей вимагає від працівників психологічної служби, поряд з діагностичними, консультативними та корекційними вміннями, здібностей до системного аналізу проблемних ситуацій, програмування і планування ініціативної діяльності, спрямованої на їх вирішення, координування власних зусиль з діяльністю всіх учасників навчально-виховного процесу.

Зміст роботи районного/міського методичного об'єднання працівників психологічної служби формується на основі документації, положень, які дають загальну цільову орієнтацію всієї методичної та навчально-виховної роботи району/міста, а також нових результатів психолого-педагогічних досліджень, інформації про передовий досвід, даних конкретного аналізу розвитку дітей.

Відомо, що майстерність працівників психологічної служби формується через постійне систематичне навчання, саме тому методичне об'єднання вважається важливою ланкою системи освіти та передбачено у відповідних нормативних документах. В тимчасових нормативах часу на основні види роботи практичного психолога (наказ МОН України від 28.12.2006р. №864) на участь в навчально-методичних семінарах (нарадах) психологів відводиться 8 годин в місяць.

Участь працівників психологічної служби в методичних об'єднаннях передбачає як навчання вирішенню практичних

психологічних проблем з використанням уже відомих в практиці методик, так і організацію психологічного експерименту з метою перевірки нових психодіагностичних методик, розробки та поширення оригінальних розвивальних та корекційних програм та інше.

Організаційне та підсумкове засідання методичного об'єднання працівників психологічної служби відбувається щорічно (відповідно у серпні-вересні та травні-червні) і проводиться відповідно плану роботи на навчальний рік та обраної форми навчально-методичної роботи. Актуальною та окремою ланкою діяльності методичного об'єднання є робота з молодими спеціалістами (школа молодого фахівця), яким надається допомога в грамотній побудові роботи, з врахуванням нормативно-правової документації, моделі роботи фахівця психологічної служби, традицій закладу освіти, необхідності систематичного контакту з іншими фахівцями школи, а також специфіки використання психологічних методів та технологій в практичній діяльності з дітьми, їх батьками та педколективом.

Також в рамках районного/міського методичного об'єднання можуть функціонувати психологічні клуби, клуби психологічного комфорту, які надають можливість розвивати та закріплювати неформальні взаємовідносини між спеціалістами, яким сприяє спокійна обстановка, умови вільної участі в роботі клубу, обмін професійним досвідом, думками та пропозиціями, які проходять вільно, при безоціночному ставленні до всіх. Цьому сприятиме спокійна обстановка, умова вільної участі без примусу, вибір тем для обговорення з врахуванням загальних інтересів. Зустрічі на таких зібраннях проходять в доброзичливій емоційній атмосфері, яка притягує людей сама по собі. Обмін професійним досвідом, думками та позиціями проходить відкрито і без боязні критики за можливі соціальні та професійні наслідки. Такі клуби забезпечують підвищення емоційної рівноваги практичних психологів, удосконалення та збагачення професійних умінь та навичок, сприяють їх міжособистісній та міжпрофесійній взаємодії, професійному та особистісному росту фахівців.

В роботі методичного об'єднання бере участь творча група фахівців психологічної служби, яка обирається на початку навчального року всіма учасниками методичного об'єднання. Створення ініціативної групи спеціалістів обумовлено наступними завданнями: стимулювання активної позиції працівників психологічної служби та здійснення допомоги керівнику методичної служби (участь в підготовці заходів, їх організації, підборі психологічного інструментарію по проблемі, аналіз

професійної діяльності спеціалістів шкіл, створення методичного продукту та ін.)

У творчі групи фахівці психологічної служби об'єднуються, коли в психолого - педагогічній науці відсутні теоретичні обґрунтування певного явища, процесу, проте вони мають місце в практиці або відсутній достатній практичний досвід роботи в галузі і їх метою є самовдосконалення та саморозвиток.

Визначення тематики методичних об'єднань та творчих груп базується на існуючих теоретичних та практичних проблемах в діяльності працівників психологічної служби, які визначаються за допомогою: анкетування психологів, бесід, інтерв'ю; аналізу документації; інформації, що отримана від консультування з учасниками навчально-виховного процесу; інших методів.

Обов'язковим підсумком роботи є звіт про результат, форми і методи, що використовувались для досягнення результату (заключний семінар, конференція, творчий вечір) та підсумки роботи у вигляді видання методичного посібника; розробки рекомендацій, порад, пам'яток учням, батькам, педагогам; створення банку діагностичних методик, корекційно-розвивальних занять тощо.

Спланована, організована таким чином робота виконує два важливих завдання: створює міцну основу для постійного професійного росту психологів та допомагає їм створити методичний продукт.

Висновки. Вважаємо, що запропонований підхід забезпечить системне підвищення кваліфікації працівників психологічної служби протягом навчального року, що має практичне спрямування, а отже сприятиме підвищенню результативності навчально-виховного процесу.

Список використаної літератури

1.3 досвіду роботи регіональних психологічних служб системи освіти України. Авт. колектив за редакцією В.Г. Панка та І.І.Цушка/К.: Ніка-Центр, 2004.

2.Збірник нормативно-правових документів психологічної служби та ПМПК системи освіти України. /Упорядники: В.Г.Панок, І.І. Цушко, А.Г.Обухівська – К.: Шк. світ.2008.-256с.

3.Волканова В.В. Організація методичної роботи / - К.: Шк. світ, 2010. – 128 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).